

Huismus- en vleermuisonderzoek aan de Sprengersstraat 2-6 en Van der Weidenstraat 1-11A te Stiphout

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:

Project: BE/2019/166

Datum: 21 oktober 2019

Samensteller(s): ir. ing. K.J. Rebergen

Collegiale toets: ir. T.W.D. Schrader

Opdrachtgever:

WOONSTICHTING COMPAEN

Houtsestraat 69
5706 LR Helmond

Contactpersoon: dhr. E. Waterreus

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / Woonstichting Compæen

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

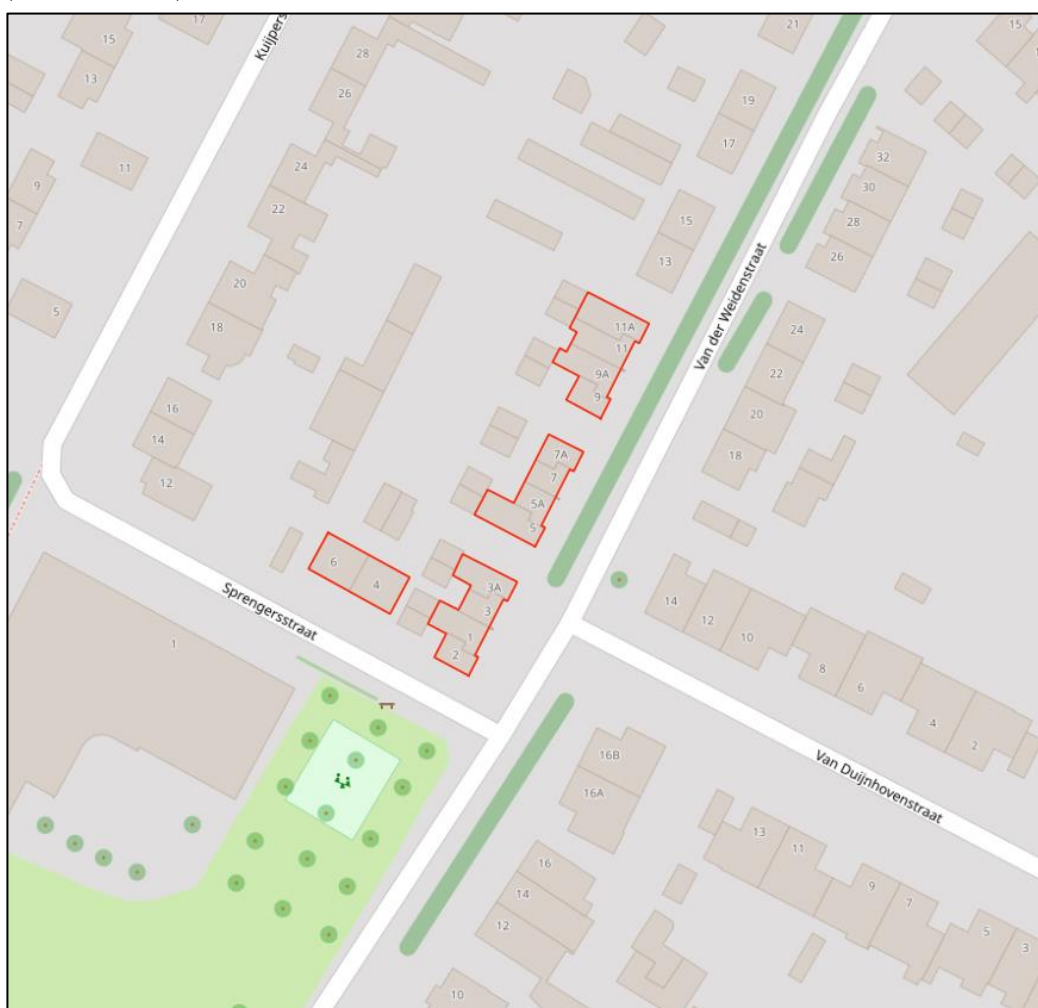
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied	6
1.3 Werkzaamheden	7
1.4 Te verwachten soorten en functies	7
1.5 Kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode	9
2.1 Theoretisch kader	9
2.2 Praktische uitvoering	11
2.3 Inventarisaties	13
3 Resultaten	14
3.1 Huismus	14
3.2 Vleermuizen	15
3.3 Overige soorten	16
4 Conclusie	18
4.1 Huismus	18
4.2 Vleermuizen	18
4.3 Overige soorten	18
4.4 Vervolgstap(pen)	18
4.5 Vooruitzicht projectplanning	19
5 Bronnen.....	21
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Woonstichting Compaen is een woningcorporatie die haar werkveld heeft in de gemeente Helmond. Het verduurzamen en vitaliseren van woningen zijn twee speerpunten van de corporatie. In dit kader is de woningcorporatie voornemens om op diverse (project)locaties in Stiphout woningen te renoveren. De woningcorporatie heeft renovatiewerkzaamheden gepland aan de woningen aan de Sprengersstraat 2-6 en Van der Weidenstraat 1-11A.

Omdat de beoogde renovatie c.q. energetische verbetering mogelijk leidt tot de aantasting van beschermde nestplaatsen van vogels en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar de potentie van de planlocatie voor deze soorten (Soethout, 2019).

Figuur 1.1 Plangebied aan de Sprengersstraat 2-6 en Van der Weidenstraat 1-11A te Stiphout.

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, nestplaatsen of een essentieel leefgebied van huismus en vleermuizen niet worden uitgesloten. Om vast te stellen of de woning daadwerkelijk een functie hebben voor voren genoemde soorten was aanvullend onderzoek noodzakelijk. Woonstichting Compaen

heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn huismus en vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de huismus en vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de verblijfplaatsen en leefomgeving van huismus en vleermuizen?

1.2 Plangebied

De planlocatie bestaat uit de woningen aan de Sprengersstraat 2-6 en Van der Weidenstraat 1-11A te Stiphout. De directe omgeving van de planlocatie bestaat uit wijken met rijwoningen, wegen en ten oosten bosschages en weilanden.

Figuur 1.2 Woningen aan de Sprengerstraat 2-6

Figuur 1.3 Woningen aan de Van der Weidenstraat 1-11 A

1.3 Werkzaamheden

Woonstichting Compaen is voornemens om de woningen aan de Sprengerstraat en Van der Weidenstraat te renoveren. De werkzaamheden zullen op hoofdlijnen bestaan uit:

1. Inrichten werklocatie met opslag materiaal, vergaderunits en sanitair
2. Gefaseerde opbouw steiger (per blok of enkele blokken)
3. Uitvoering binnen werkzaamheden
4. Vervangen kozijnen en beglazing voor HR++ of HR+++ beglazing
5. Vervangen goten hemelwaterafvoeren
6. Vervangen dakbedekking en aanbrengen isolatie
7. Aanbrengen spouwisolatie
8. Aanbrengen mechanische ventilatie
9. Afsluiten/vervangen CV-ketels met gasaansluiting

1.4 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek (Soethout, 2019) is gebleken dat de woningen op de planlocatie geschikt zijn als nestlocatie en/of verblijfslocatie van huismus en vleermuizen (tabel 1.1).

De open kantpannen zijn als potentiële invliegopening beoordeeld voor vleermuizen, terwijl huismussen vanuit de dakgoot de ruimte onder de dakpannen kunnen bereiken. De kantpannen kieren te weinig om een invliegopening voor de gierzwaluw mogelijk te maken.

Doordat de woningen uit minder dan 3 bouwlagen bestaan en een beperkt bufferend vermogen hebben, is de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen uitgesloten. Daarnaast is de bebouwing geschikt als nestlocatie van overige vogelsoorten die nestelen in bebouwing (spreeuw/kauw).

Tabel 1.1 De te verwachten beschermde gebouwbewonende soorten op de planlocatie op basis van de uitgevoerde quickscan (Soethout, 2019). 1 Betreft een inschatting op basis van de quickscan (visuele inspectie en deskstudie) gerelateerd aan de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3). 2 Mogelijk dienen wel mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, dit is dan duidelijk beschreven in de quickscan.

Soort	Potentie	Overtreding Wet nb ¹
Huismus	Ja	Mogelijk
Gierzwaluw	Nee	Nee
Vleermuizen	Ja	Mogelijk
Gewone dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Ruige dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Laatvlieger	Ja	Mogelijk
Gewone grootoorvleermuis	Nee, geen open ruimtes met balken	Nee
(Massa)winterverblijfplaats	Nee, vanwege ontbreken bufferende vermogen	Nee
Spreeuw (cat. 5)	Ja	Mogelijk
Huiszwaluw (cat. 5)	Ja, witte boeiboorden van +25 cm	Mogelijk

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de huismus vallen onder de vogelrichtlijn. Binnen de vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en de overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. Vleermuizen vallen onder de bescherming van de habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid (huismus) te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels (huismus) weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Wnb, art 3.5 lid 2 en 4 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (alle vleermuissoorten) te beschadigen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus zijn deze richtlijnen vastgelegd in de kennisdocumenten (Bij12, 2017). Voor vleermuizen geldt het vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus en de gierzwaluw zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). Voor vleermuizen geldt het Vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017), Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2017) en het Vleermuisprotocol (NGB, 2017).

Huisumus
<i>Nest:</i> Aantoonbaar door: - Visueel onderzoek in periode 1 april t/m 15 mei (2x veldbezoek avond/ochtend) - Visueel onderzoek in de periode 10 maart t/m 20 juni (4x veldbezoek avond/ochtend) - Inspectie (oplichten dakpannen) in de periode 15 september/1 maart (1x veldbezoek) <i>Functioneel leefgebied:</i> Bestaat met name uit foerageer en slaapplekken. Wordt vastgesteld door waarnemingen en gedrag van alle aanwezige huismussen. (Kennisdocument huismus BIJ12)
Vleermuizen
<i>Kraamverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (10 mei) 15 mei t/m 15 juli (20 juli) (2x veldbezoek). Indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Vervolg op volgende pagina</i>

Zomerverblijfplaats:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 mei t/m 15 augustus (1 december) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Paarverblijfplaats:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 juli) 15 augustus t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen, territoriaal gedrag en sociale geluiden. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Winterverblijfplaats:

Onvolledig inspecteerbare winterverblijfplaatsen kunnen voor de gewone dwergvleermuis onderzocht worden door zwermbezoeken in de periode 1 augustus t/m 10 september (2x veldbezoek). Onderzoek wordt uitgevoerd met een batdetector eventueel in combinatie met een warmtebeeldcamera. Voor overige soorten met inspecteerbare verblijfplaatsen 1 locatie bezoek in de periode 1 december t/m 1 maart.

Essentieel foerageergebied¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op foeragerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Essentiële vliegroute¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op migrerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector eventueel in combinatie met een zaklamp of warmtebeeld.

(Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12 & Vleermuisprotocol, maart 2017)

¹ Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost (o.a. uitspraak RvS 201708426/1/R2, 3 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2169).

Huiswaluw en spreeuw (cat. 5)

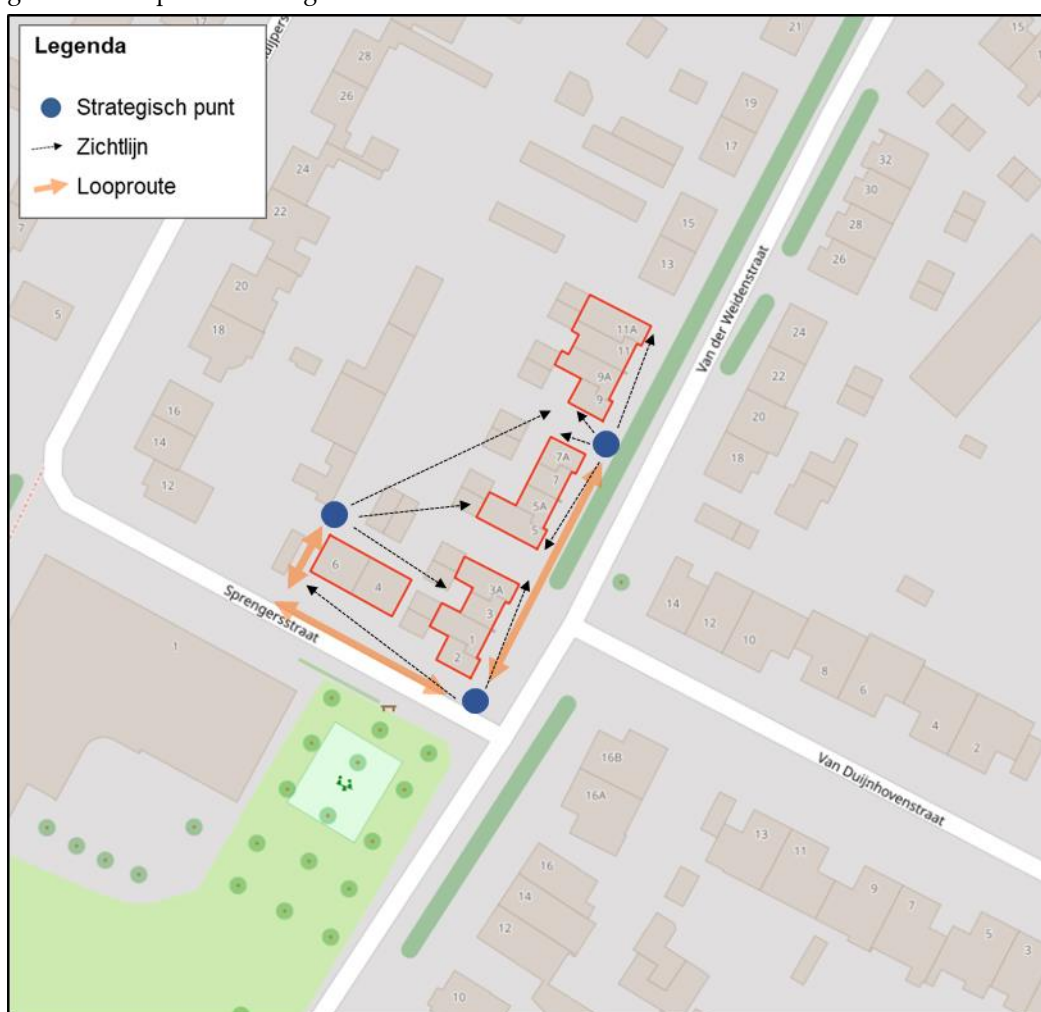
De nesten van huiswaluw en spreeuw (cat. 5) zijn jaarrond beschermd indien er sprake is van ecologische zwaarwegende redenen. Aanwezigheid van nesten van deze soorten wordt vastgesteld door het tellen van in gebruik zijnde nesten. In praktijk gebeurt dit in de periode 1 april tot eind juli, betreffende de broedperiode. Voor beide soorten zijn geen richtlijnen voor inventarisatie opgesteld, maar wordt de inventarisatie uitgevoerd gedurende het aanvullende onderzoek naar overige jaarrond beschermde broedvogels.

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaard procedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

Procedure

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het plangebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van schuttingen, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep. In figuur 2.1 worden de strategische punten en de meest gebruikte looproutes weergegeven voor het vleermuisonderzoek.

Figuur 2.1 Overzicht van de strategische punten en de meest gebruikte looproutes op de planlocatie.

De procedure tijdens ieder veldbezoek is als volgt:

1. Bepalen strategische punten voorafgaand aan start onderzoek.
2. Controle gevels op aanwezigheid van uitwerpselen onder en/of tegen de gevels. Eventueel navraag bij bewoners op (recente) activiteit van huismus en vleermuizen¹;

3. Start/uitvoering onderzoek/bezetting strategische punten en uitvoering conform reactieve onderzoekswijze;

¹Op basis van uitwerpselen kan vaak een goede eerste indruk worden verkregen waar grotere verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Reactieve onderzoekswijze

Binnen de kaders van de Kennisdocumenten en het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie B.V. reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten en looproutes waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het plangebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen. Voor huismus geldt dat deze strategische punten veelal liggen nabij geschikt leefgebied.

Tijdens het aanvullend onderzoek huismus wordt met name gebruik gemaakt van strategische looproutes waarbij alle potentiële nesten gedurende het veldbezoek visueel gecontroleerd worden. Hierbij wordt specifiek gelet op de aanwezigheid van territoriaal gedrag, het gebruik van het leefgebied en het in/uit vliegen uit de nesten. Een onderzoek in de avond wordt afgerond rond zonsondergang. Indien dan nog activiteit van de huismus is binnen het plangebied loopt het onderzoek door totdat er geen waarneembare activiteit van huismus meer is binnen het plangebied. In geval van een ochtendbezoek wordt het veldbezoek 45 minuten tot 1 uur na zonsopkomst opgestart.

Het aanvullend onderzoek vleermuizen wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de woningen die binnen het plangebied vallen. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Afhankelijk van het doel van het aanvullend onderzoek (e.g. kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied e.d.) wordt de nadruk gelegd op strategische punten (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes) of strategische looproutes (paarverblijfplaatsen, winterzwermverblijfplaatsen).

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en dergelijke. Het aantal factoren die bepalen waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route (door bijv. buurtbewoners die de onderzoeker aan de praat houden, bewoners die honden uitlaten of dergelijke) zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtname van de randvoorwaarden van het Vleermuisprotocol en Kennisdocumenten, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 7x bezocht (tabel 2.2) door medewerkers van Blom Ecologie B.V. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus en vleermuizen. Een waarnemer is altijd tijdig aanwezig voor de vleermuis onderzoeksronde.. Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag van huismus alsmede foeragerende/communicerende vleermuizen. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door huismus en vleermuis voor het bepalen van het functionele leefgebied.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in de Kennisdocumenten huismus en gierzwaluw en het Vleermuisprotocol (2017).

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Huisumus 1	Nest + leefgebied	1	03-04-2019	20:17	18:00-20:00	8/8, miezer, 1-2 Bft, 9°C
Huisumus 2	Nest + leefgebied	1	16-04-2019	06:34	06:45-08:45	0/8, droog, 0-1 Bft, 8°C
Vleermuizen 1	Kraam + zomer	1	02-06-2019	21:53	21:45-23:45	7/8, droog, 0-1 Bft, 16°C
Vleermuizen 2	Kraam + zomer	1	18-07-2019	21:48	21:45-23:45	7/8, droog, 1-2 Bft, 20°C
Vleermuizen 3	Kraam + zomer	1	01-08-2019	06:00	04:00-06:00	2/8, droog, 1 Bft, 14°C
Vleermuizen 4	Paar	1	27-08-2019	20:32	21:30-23:30	4/8, droog, 0-1 Bft, 24°C
Vleermuizen 5	Paar	1	16-09-2019	19:50	20:45-22:45	6/8, droog, 1 Bft, 13°C

Gebruikte materialen

Het huismusonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoog frequent geluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-07. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

3 Resultaten

3.1 Huismus

Aantal waarnemingen

Tijdens de huismus rondes zijn er circa 9 a 10 individuen waargenomen in de ruime omgeving van het plangebied. Deze individuen bevonden zich afwisseling op de dakgoot of als groepje in de groenblijvende hagen rondom de nesten. De hoogste concentratie waargenomen huismussen bevond zich ruim buiten het plangebied, namelijk in de haag bij de Kuijpersstraat 34. Gezien het aantal waarnemingen is er sprake van een kleine populatie in de ruime omgeving van het plangebied.

Verblijfplaatsen

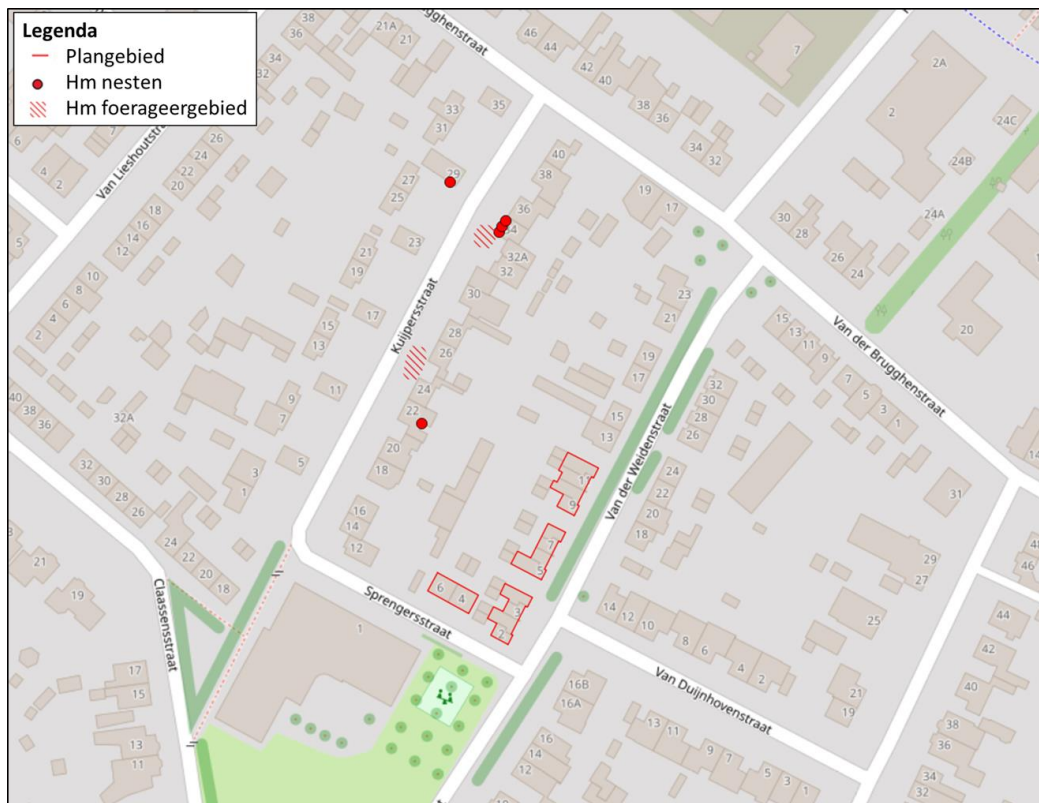
Gedurende het onderzoek zijn 5 nesten van de huismus vastgesteld, waarvan geen van deze nesten binnen het plangebied bevonden. De nesten zijn aangetroffen op een afstand van circa 100 meter van het plangebied. De exacte vindplaats van de nestlocaties zijn weergegeven in tabel 3.1. In figuur 3.1 worden de ruimtelijke spreiding van de nestlocaties weergegeven. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen. Tevens wordt in figuur 3.1 weergegeven welke delen van de planlocatie veelvuldig door huismussen worden gebruikt om te rusten, foerageren en als dekking tegen predatoren.

*Tabel 3.1 Locaties huismusnesten plus omschrijving. * deze woningen vallen binnen het plangebied.*

Adres	Aantal	Omschrijving
Kuijpersstraat 22	1	Onder 1 ^e rij dakpannen
Kuijpersstraat 29	1	Onder 1 ^e rij dakpannen
Kuijpersstraat 34	3	Onder 1 ^e rij dakpannen

Functioneel leefgebied

Het waargenomen functionele leefgebied is geconcentreerd tussen de woonblokken van het plangebied. Op deze plaats zijn een afwisseling van stofplekken, groenblijvende struiken en planten, water en voedsel aanwezig.

Figuur 3.1 Overzicht van de nestlocaties van huismuis op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).

3.2 Vleermuizen

Soorten

Tijdens de onderzoeksrondes zijn in totaal een viertal soorten waargenomen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied. De waargenomen soorten betreffen de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

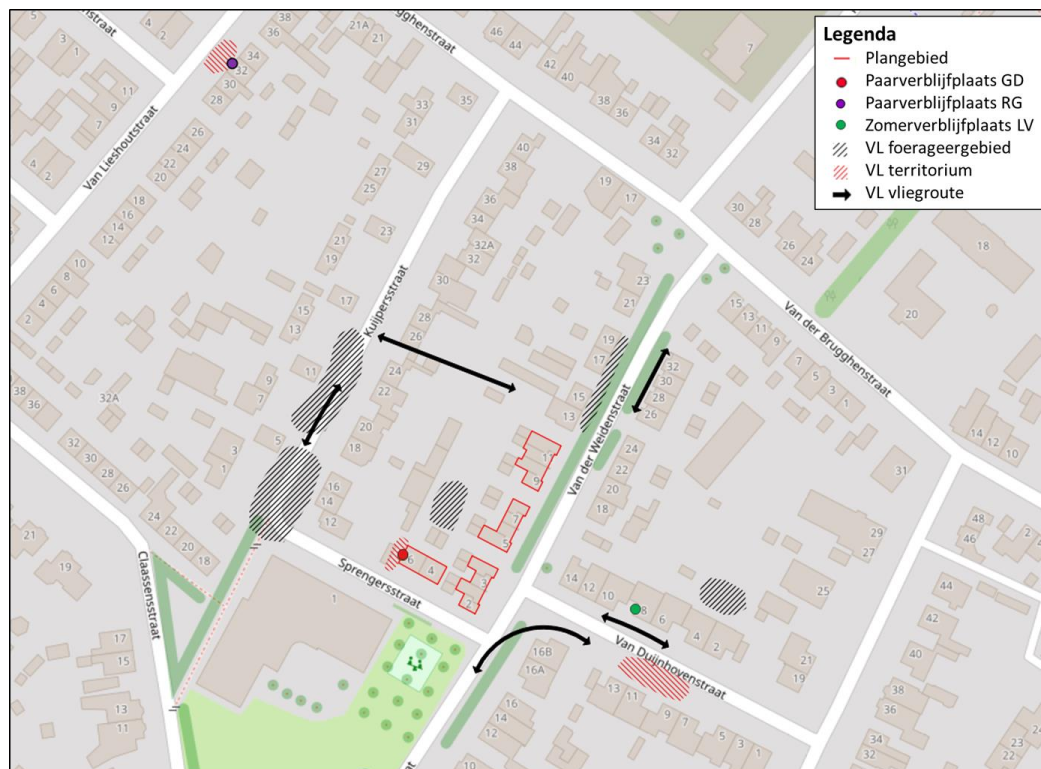
Tijdens piekmomenten zijn in totaal 2 individuen waargenomen. De laatvlieger is enkel waargenomen in het voorjaar. Tijdens piekmomenten waren er circa 2 individuen binnen of in de directe omgeving van het plangebied.

Verblijfplaatsen

Gedurende het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Waargenomen vleermuizen betreffen enkel passerende en/of foeragerende dieren. Binnen het plangebied is een vliegrouwe aangetroffen waarbij op 3 avonden vleermuizen passeerden. Waarschijnlijk betroffen dit dieren met een nabije verblijfplaats onderweg naar een foerageergebied. Er zijn geen vleermuizen aangetroffen met een paarterritorium. Foeragerende vleermuizen zijn waargenomen ter hoogte van het park ten oosten van het plangebied. Tijdens piekmomenten was hier sprake van 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen en 2 laatvliegers. Aanwezigheid van deze vleermuizen in dit foerageergebied is tijdens 2 losse veldbezoeken vastgesteld. Gezien de (in)frequente aanwezigheid van foeragerende vleermuizen blijkt dat dit foerageergebied niet van daadwerkelijk belang is voor de soort.

Tabel 3.2 Overzicht waargenomen verblijfplaatsen van vleermuizen. Per type verblijfplaats wordt de functie, het aantal individuen en de omschrijving van de locatie benoemd. * deze woningen vallen binnen het plangebied. GD = gewone dwergvleermuis, LV = laatvlieger, RD = ruige dwergvleermuis.

Adres	Soort	Functie	Aantal	Omschrijving
Sprengersstraat *	GD	Paar	1	Kantpan kopgevel
Van Lieshoutstraat	RD	Paar	1	Stootvoeg voorkant woning
Van Duijnhovenstraat	LV	Zomer	6	Stootvoeg voorkant woning

Figuur 3.2 Overzicht van de belangrijke structuren voor huismus op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).

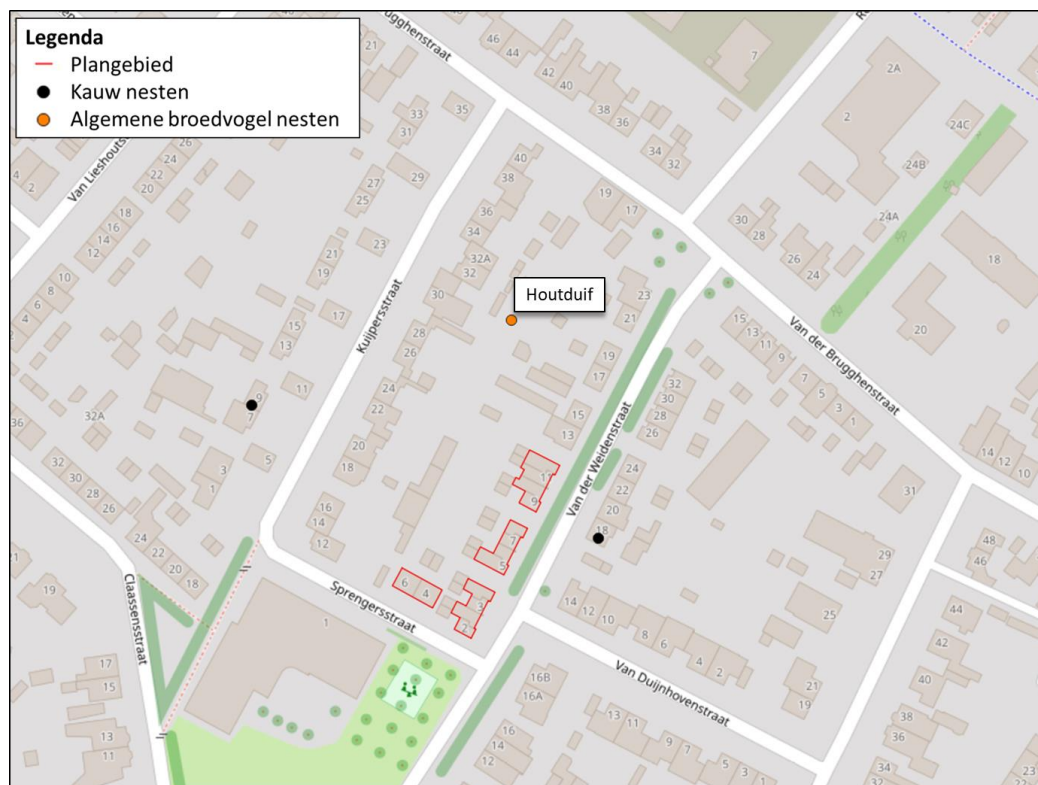
3.3 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken de volgende soorten waargenomen: ekster, vink, spreeuw, pimpelmees, tjiftjaf, koolmees, zanglijster, merel, kauw, zwarte kraai, huismus, Turkse tortel en houtduif. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels. Rondom het plangebied zijn een aantal nesten van algemene broedvogels gedefinieerd. In figuur 3.3 worden de ruimtelijke spreiding van de nestlocaties weergegeven. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaal overzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Tabel 3.3 Locaties nesten en verblijfplaatsen van overige soorten. * deze woningen vallen binnen het plangebied. Per soort wordt het beschermingsregime weergegeven. VRL: vogelrichtlijn (Wnb, art. 3.1); HRL: habitatrichtlijn (Wnb, art. 3.5); Andere soorten (Wnb, art. 3.10).

Omschrijving	Soort	Aantal	Bescherming
--------------	-------	--------	-------------

Kuijpersstraat 9	Kauw	2	VRL
Van der Weidenstraat 18	Kauw	2	VRL
Van der Weidenstraat 17 (tuin)	Houtduif	1	VRL

Figuur 3.3 Overzicht van de nestlocaties van overige soorten op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).

4 Conclusie

4.1 Huismus

In april 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in de woningen aan de Sprengersstraat 2-6 en Van der Weidenstraat 1-11A te Stiphout. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in de Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017a). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat binnen het plangebied geen nestlocaties gedefinieerd zijn. In de ruime omgeving zijn 5 nesten waargenomen. Het plangebied maakt geen deel uit van het functioneel leefgebied van de huismus. De beoogde werkzaamheden hebben derhalve geen negatieve effecten op huismussen. Ten aanzien van huismussen is geen ontheffing op de Wet natuurbescherming benodigd.

4.2 Vleermuizen

In de periode juli tot september 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in de woningen aan de Sprengersstraat 2-6 en Van der Weidenstraat 1-11A te Stiphout. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat 1 woning op de planlocatie een functie heeft voor de gewone dwergvleermuis als vaste rust- en verblijfplaats (c.q. paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis). Alleen de tuinen van het plangebied maakt deel uit van het functioneel habitat. Gezien de hoeveelheid groen en soortgelijke structuren in de omgeving maakt het plangebied geen deel uit van essentieel foerageergebied. Als gevolg van het wegnemen van de verblijfplaats leiden de werkzaamheden tot overtreding van Wet natuurbescherming art 3.5, lid 4 (vernietiging paarverblijfplaats). Als gevolg van de verstoring van de verblijfplaatsen, het functionele leefgebied en overige verstoring door de werkzaamheden leiden de werkzaamheden tot overtreding van Wet natuurbescherming art 3.5, lid 2. Er dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd alvorens vorengenoemde woningen gerenoveerd kunnen worden.

4.3 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismus en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Buiten het plangebied zijn 2 kauw nesten 1 houtduif nest waargenomen. Dergelijke nesten van algemene broedvogels zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Deze zullen in de beoogde ontwikkelingen behouden blijven.

4.4 Vervolgstap(pen)

Voor de uitvoering van een deel van de renovatiewerkzaamheden is ontheffing nodig van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (wegnemen verblijfplaatsen). Conform het Kennisdocument gewone dwergvleermuis wordt aanbevolen om de navolgende aspecten te onderbouwen. Deze aspecten maken integraal onderdeel uit van het projectplan ten behoeve van de ontheffingsaanvraag.

- 1) Er is sprake van een wettelijk belang (Wnb, art. 3.8, lid 5b)

- 2) Bepaal waarborging van gunstige staat van instandhouding (Wnb, art. 3.8, lid 5c)
- 3) Onderbouw de meest bevredigende oplossing (alternatieven afweging) (Wnb, art. 3.8, lid 5a)
- 4) Bepaal mitigerende en compenserende maatregelen (Wnb, art. 3.8, lid 5c)

Een ontheffingsaanvraag is enkel succesvol als al deze aspecten voldoende onderbouwd kunnen worden. Indien de werkzaamheden geen wettelijk belang kennen of indien er vergelijkbare maatregelen zijn die gunstiger zijn voor de aanwezige soorten kan een ontheffing mogelijk geweigerd worden.

De ontheffingsaanvraag bestaat uit de volgende onderdelen:

- Aanvraagformulier (*dient nog opgesteld/ingevuld te worden*)
- Projectplan met ecologisch werkprotocol (*dient nog opgesteld te worden*)
- Oriënterend onderzoek (*reeds uitgevoerd*)
- Aanvullend onderzoek (*reeds uitgevoerd*)
- Eventueel aanvullende documentatie (*bijv. machtiging*)

4.5 Vooruitzicht projectplanning

Bevoegd gezag heeft de wettelijke termijn van 20 weken (13 + 7 weken verlenging) om te reageren op een ontheffingsaanvraag. De planning van de werkzaamheden dient aangepast te worden aan de aanwezige soorten om zoveel mogelijk de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare periodes. Dergelijk maatwerk kan ervoor zorgen dat het project enkel in bepaalde periodes van het jaar uitgevoerd kan worden.

Indien de werkzaamheden leiden tot het wegnemen van nesten of vaste verblijfplaatsen dienen alternatieve verblijfplaatsen gedurende een bepaalde periode aanwezig te zijn naast de huidige nesten of verblijfplaatsen. Deze gewenningsperiode is afhankelijk van de soort en het aantal individuen. Het tijdig aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen is van belang om onnodige vertraging te voorkomen. In tabel 4.1 staat een overzicht van de aangetroffen nesten en verblijfplaatsen en de minimale gewenningsperiode. Raadpleeg voor de plaatsing van de voorzieningen een ter zake deskundige.

Tabel 4.1 Overzicht van de nesten en verblijfplaatsen die weggenomen worden door de geplande ontwikkeling. Per type nest en verblijfplaats staat de vereiste gewenningsperiode vermeld. Raadpleeg voor het treffen van voorzieningen een ter zake deskundige.

Soort	Type	Aantal	Gewenningsperiode
Gewone dwergvleermuis	Paar	1	6 maanden tussen april - oktober

Tabel 4.1 Overzicht van de nesten en verblijfplaatsen die weggenomen worden door de geplande ontwikkeling. Per type nest en verblijfplaats staat de vereiste gewenningsperiode en het aantal te treffen (tijdelijke) voorzieningen vermeld. Raadpleeg voor het treffen van de voorzieningen een deskundige.

Type	Aantal	Gewenningsperiode	Aantal voorzieningen
Paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis	1	6 maanden (april - oktober)	= aantal verblijfplaatsen * 4

5 Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017d. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. BIJ12, Utrecht

NGB, 2017. Soortinventarisatieprotocol(len), versie juli 2017

NGB, Zoogdiervereniging en GaN, 2017. Vleermuisprotocol, versie maart 2017

Soethout, J.E., 2019. Quicksan flora en fauna renovatieprojecten Woonstichting Compaen 2019-2024

Websites

www.arcgis.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.sovon.nl

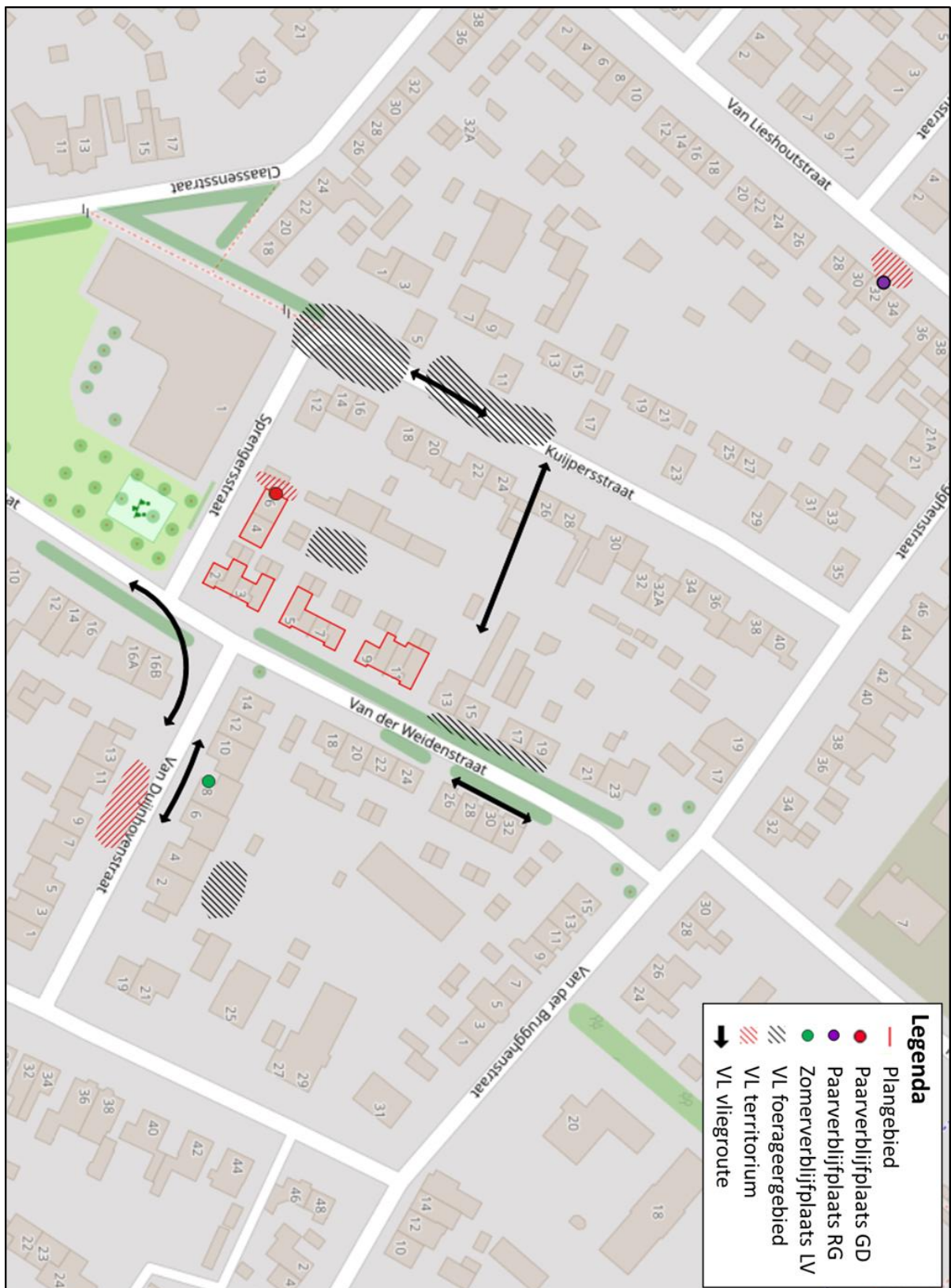
www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

Figuur 1 Waarnemingen van nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus.

Figuur 2 Waarnemingen van vliegroutes en foeragegebied van vleermuizen.

Figuur 3 Waarnemingen van nestlocaties van algemene broedvogels.

